

دانشکده: پیراپزشکی

گروه آموزشی: هوشبری

مقطع: کارشناسی

نام درس: نشانه‌شناسی و معاینات بالینی تعداد واحد: ۲ نوع واحد: نظری - عملی پیش‌نیاز: آناتومی و فیزیولوژی (۲)
مسئول درس و مدرس:
دستیار تدریس:

شرح درس:

در این درس دانشجو با اصول معاینه بالینی دستگاه‌های مختلف بدن، گرفتن شرح حال بیمار و انجام معاینات فیزیکی آشنا شده، قادر خواهد بود در فراهم نمودن وسایل و امکانات موردنیاز برای انجام معاینات فیزیکی و بررسی وضعیت سلامت بیمار به پزشک معالج کمک نماید. همچنین علائم حیاتی بیماران را به‌طور دقیق کنترل نموده، نسبت به تکمیل مدارک موردنیاز اقدام نماید
هدف کلی: آشنایی با اصول معاینه فیزیکی، گرفتن شرح حال و چگونگی انجام معاینات فیزیکی، وسایل موردنیاز جهت معاینه اهداف رفتاری جلسه اول
در پایان درس از فراگیر انتظار می‌رود:

- چگونگی رسیدن به تشخیص بیماری را شرح دهد.
- اهمیت گرفتن شرح حال و معاینه فیزیکی صحیح را در تشخیص رسیدن به تشخیص بیماری توضیح دهد.
- نحوه ارتباط با بیمار را توضیح دهد.
- روش‌های معاینه فیزیکی را طبقه‌بندی کند.
- اطلاعات عینی و ذهنی را با یکدیگر مقایسه کند.
- اطلاعات عینی و ذهنی را از یکدیگر تمایز کند.

ارزشیابی	شیوه تدریس	رئوس مطالب	موضوع درس	جلسه اول
				مدت زمان
		تعریف شرح حال	شرح حال	۲ ساعت
	سخنرانی	نحوه گرفتن شرح حال		
	-تعاملی			
	پرسش و پاسخ	نحوه ارتباط با بیمار	ارتباط با بیمار	
		تهیه وسایل موردنیاز برای معاینه فیزیکی،	معاینه فیزیکی	

دانشگاه علوم پزشکی ایران
مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی
واحد برنامه‌ریزی درسی و آموزشی
طرح درس (Lesson plan)

اهداف رفتاری جلسه دوم

در پایان درس از فراگیر انتظار می‌رود

- طرز برخورد با بیمار و طریقه برقراری تماس و رابطه مثبت با بیمار را شرح دهد.
- سؤالات باز و بسته را با یکدیگر مقایسه کند.
- انواع سؤالات باز و بسته را طبقه‌بندی کند.
- تفاوت بین سؤالات باز و بسته را ذکر کند.
- روش‌های مصاحبه در شرایط خاص و استراتژی‌های آن را توضیح دهد.
-

ارزشیابی	شیوه تدریس	رئوس مطالب	موضوع درس	جلسه دوم
				مدت زمان ۲ ساعت
شفاهی	سخنرانی	مصاحبه با بیمار	مصاحبه با بیمار	
انجام تکالیف	تعاملی	طرز برخورد با بیمار	بیمار	
مربوطه	پرسش و پاسخ	روش مصاحبه در شرایط خاص	ارتباط با بیمار	
	بحث	ارتباط با بیمار	بیمار	
	گروهی	عکس العمل مناسب در ارتباط با بیمار		
		سؤالات باز و بسته		

اهداف رفتاری جلسه سوم

در پایان درس از فراگیر انتظار می‌رود:

- اطلاعات اولیه در شرح حال گیری را ذکر کند.
- با استفاده از اطلاعات اولیه، مشکل اصلی را تشخیص دهد.
- شکایت اصلی را توضیح دهد.
- چگونگی اخذ سوابق خانوادگی، شخصی اجتماعی بیمار اهمیت گرفتن اطلاعات مذکور را تشریح نماید.
- اجزاء شرح حال بیمار را طبقه‌بندی کند.

دانشگاه علوم پزشکی ایران
مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی
واحد برنامه‌ریزی درسی و آموزشی
طرح درس (Lesson plan)

ارزشیابی	شیوه تدریس	رئوس مطالب	موضوع درس	جلسه سوم	مدت زمان
شفاهی	سخنرانی	اجزای شرح حال	شرح حال	۲ ساعت	
انجام تکالیف	-تعاملی	اطلاعات اولیه، شکایت اصلی، سوابق قبلی و سوابق فامیلی	شرح حال گیری		
مربوطه	پرسش و پاسخ				
	بحث گروهی				

اهداف رفتاری جلسه چهارم

در پایان درس از فراگیر انتظار می‌رود:

- علائم حیاتی را شرح دهد.
- علائم حیاتی بیمار را با میزان طبیعی مقایسه نماید.
- میزان طبیعی بودن علائم حیاتی را در گروه‌های سنی مختلف را تشخیص دهد.
- نبض را تعریف کند.
- انواع نبض‌های غیرطبیعی شامل تاکی کاردی، برادی کاردی، نبض قوی، نخی شکل، نبض متناقض را طبقه‌بندی کند.
- تست آلن را شرح دهد.
- درجه حرارت طبیعی بدن را بیان نماید.
- درجه حرارت طبیعی بدن را در نقاط مختلف با یکدیگر مقایسه کند.
- انواع دماسنج را طبقه‌بندی نماید.

ارزشیابی	شیوه تدریس	رئوس مطالب	موضوع درس	جلسه چهارم	مدت زمان
شفاهی	سخنرانی	تعریف علائم حیاتی	علائم حیاتی	۲ ساعت	
انجام تکالیف	-تعاملی	انواع علائم حیاتی	حیاتی		
مربوطه	پرسش و پاسخ	میزان طبیعی نبض، انواع غیرطبیعی نبض و تست آلن	نبض		
	بحث گروهی	درجه حرارت طبیعی، نقاط مختلف بدن جهت اندازه‌گیری درجه حرارت	درجه حرارت		

دانشگاه علوم پزشکی ایران
مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی
واحد برنامه‌ریزی درسی و آموزشی
طرح درس (Lesson plan)

اهداف رفتاری جلسه پنجم

در پایان درس از فراگیر انتظار می‌رود:

- فشارخون را توضیح دهد.
- عوامل مؤثر بر فشارخون را طبقه‌بندی کند.
- روش‌های مختلف اندازه‌گیری فشارخون را تفسیر کند.
- روش‌های مختلف اندازه‌گیری فشارخون را با یکدیگر مقایسه کند.
- خطاهای رایج اندازه‌گیری فشارخون را توضیح دهد.
- تنفس طبیعی را توضیح دهد.
- انواع مختلف الگوهای تنفسی غیرطبیعی را طبقه‌بندی کند.
- انواع مختلف الگوهای تنفسی غیرطبیعی را تشخیص دهد.
- انواع مختلف الگوهای تنفسی غیرطبیعی را تمیز کند.

ارزشیابی	شیوه تدریس	رئوس مطالب	موضوع درس	جلسه پنجم	مدت زمان
شفاهی انجام تکالیف مربوطه	سخنرانی -تعاملی پرسش و پاسخ بحث گروهی	تعریف فشارخون، روش‌های اندازه‌گیری، عوامل مؤثر بر فشارخون و خطاهای رایج در اندازه‌گیری انواع علائم حیاتی	فشارخون	تنفس تنفس طبیعی، صداهای طبیعی تنفس، صداهای غیرطبیعی تنفس و الگوهای غیرطبیعی تنفس (هیپوونتیلاسیون، هایپر ونتیلاسیون، شین استوک و ...)	۲ ساعت

اهداف رفتاری جلسه ششم

در پایان درس از فراگیر انتظار می‌رود:

- محیط مناسب برای انجام معاینه فیزیکی را تعریف کند.
- اطلاعات اولیه در بررسی کلی را طبقه‌بندی نماید.
- اهمیت انجام معاینه فیزیکی در تکمیل اطلاعات حاصله از شرح حال و رسیدن به تشخیص بیماری را بیان کند.
- روش‌های معاینه فیزیکی را طبقه‌بندی نماید.
- روش‌های معاینه فیزیکی را با یکدیگر مقایسه نماید.

دانشگاه علوم پزشکی ایران
مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی
واحد برنامه‌ریزی درسی و آموزشی
طرح درس (Lesson plan)

- مشاهده (inspection) را تعریف نماید.
- لمس (palpation) توضیح دهد.
- سمع (auscultation) را توضیح دهد.
- دق (percussion) را توضیح دهد.
- موارد استفاده از دق را بیان کند.
- وسایل موردنیاز برای معاینه فیزیکی را ذکر نماید.

جلسه ششم	موضوع درس	رئوس مطالب	شیوه تدریس	ارزشیابی
مدت زمان ۲ ساعت	معاینه فیزیکی	تعریف، روش‌های معاینه، عوامل مؤثر بر معاینه فیزیکی و موارد استفاده از معاینات فیزیکی	سخنرانی -تعاملی پرسش و پاسخ بحث گروهی	شفاهی انجام تکالیف مربوطه
	معاینه فیزیکی	مشاهده، سمع، لمس و دق		

اهداف رفتاری جلسه هفتم

- در پایان درس از فراگیر انتظار می‌رود:
- نحوه معاینه قلب را توضیح دهد.
 - صداهای طبیعی قلب و منشأ ایجاد آن‌ها را شرح دهد.
 - صداهای طبیعی قلب را از یکدیگر متمایز کند.
 - صداهای طبیعی قلب را تشخیص دهد.
 - صداهای غیرطبیعی و سوفل‌های قلبی را تفسیر کند.
 - صداهای غیرطبیعی طبیعی قلب را تشخیص دهد.
 - سیستم قلبی و عروقی را از نظر وجود یا عدم وجود یافته‌های غیرطبیعی معاینه نماید.
 - بین یافته‌های طبیعی و غیرطبیعی قلبی افتراق دهد.

دانشگاه علوم پزشکی ایران
مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی
واحد برنامه‌ریزی درسی و آموزشی
طرح درس (Lesson plan)

جلسه هفتم	موضوع درس	رئوس مطالب	شیوه تدریس	ارزشیابی
مدت زمان ۲ ساعت	معاینه قلب	نحوه معاینه قلب ، صداهای طبیعی قلب ، صداهای غیرطبیعی	سخنرانی -تعاملی پرسش و پاسخ بحث گروهی	شفاهی انجام تکالیف مربوطه
	معاینه عروق	تکنیک‌های معاینه ورید ژوگولار، نبض کاروتید و یافته غیرطبیعی در معاینه عروق		

اهداف رفتاری جلسه هشتم

در پایان درس از فراگیر انتظار می‌رود:

- وسایل لازم برای ارزیابی قفسه سینه را نام ببرد.
- شکل‌های مختلف غیرطبیعی قفسه سینه در معاینه فیزیکی را طبقه‌بندی نماید.
- معاینه خلفی و قدامی قفسه سینه را شرح دهد.
- صداهای طبیعی و غیرطبیعی تنفسی را توضیح دهد.
- صداهای طبیعی و غیرطبیعی تنفسی را از یکدیگر افتراق دهد.
- نشانه‌های درد ریوی، تنگی نفس، ارتوپنه، تنگی نفس حمله‌ای را از یکدیگر تمیز کند.

جلسه هفتم	موضوع درس	رئوس مطالب	شیوه تدریس	ارزشیابی
مدت زمان ۲ ساعت	معاینه قفسه سینه	نحوه معاینه قفسه سینه ، شکل‌های مختلف غیرطبیعی قفسه	سخنرانی -تعاملی پرسش و پاسخ بحث گروهی	شفاهی انجام تکالیف مربوطه
	معاینه ریه	صداهای طبیعی و غیرطبیعی تنفسی، نشانه‌های درد ریوی، تنگی نفس، ارتوپنه، تنگی نفس حمله‌ای		

دانشگاه علوم پزشکی ایران
مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی
واحد برنامه‌ریزی درسی و آموزشی
طرح درس (Lesson plan)

اهداف رفتاری جلسه نهم
در پایان درس از فراگیر انتظار می‌رود:

آزمون میان‌ترم

ارزشیابی	شیوه تدریس	رئوس مطالب	موضوع درس	جلسه نهم
		آزمون میان‌ترم	آزمون میان‌ترم	مدت زمان ۲ ساعت

اهداف رفتاری جلسه دهم

در پایان درس از فراگیر انتظار می‌رود:

- روش معاینه سیستم عصبی مرکزی را توضیح دهد.
- معیار کما گلاسکو را تفسیر کند.
- معاینه اعصاب جمجمه‌ای را به‌طور صحیح انجام دهد.
- روش معاینه مفصل فکی-گیجگاهی را توضیح دهد.
- معاینه رفلکس‌ها را به‌طور صحیح انجام دهد.
- سیستم عصبی را از نظر وجود یا عدم وجود یافته‌های غیرطبیعی معاینه نماید.
- روش‌های معاینه مخچه و وضعیت تعادل را توضیح دهد
- عملکرد حسی - حس لمس سبک، حس درد، حس درد تجمعی، لرزش را توضیح دهد.
- نشانه‌های شایع از قبیل سردرد، سرگیجه، کرختی، کاهش سطح هوشیاری، تشنج را تشخیص دهد.

دانشگاه علوم پزشکی ایران
مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی
واحد برنامه‌ریزی درسی و آموزشی
طرح درس (Lesson plan)

ارزشیابی	شیوه تدریس	رئوس مطالب	موضوع درس	جلسه دهم	مدت زمان
شفاهی	سخنرانی -	معاینه سیستم عصبی مرکزی، معیار	سیستم عصبی	۲ ساعت	
انجام تکالیف	تعاملی	گلاسکو، بررسی اعصاب جمجمه‌ای،	مرکزی		
مربوطه	پرسش و پاسخ	رفلکس‌های مغزی و یافته‌های غیرطبیعی			
	بحث	عملکرد حسی، حس لمس، درد،			
	گروهی	لرزش			

اهداف رفتاری جلسه یازدهم

در پایان درس از فراگیر انتظار می‌رود:

- روش‌های بررسی و معاینه چشم‌ها را شرح دهد.
- عیوب انکساری چشم را توضیح دهد.
- چگونگی بررسی و معاینه چشم را از نظر-عیوب انکساری چشم -ساختمان‌های خارجی چشم - پاسخ مردمک به نور و شکل مردمک‌ها میدان بینایی کاهش دید مرکزی و دیدن ته چشم را توضیح دهد.
- یافته‌های غیرطبیعی در بررسی مردمک چشم را تفسیر کند.

ارزشیابی	شیوه تدریس	رئوس مطالب	موضوع درس	جلسه یازدهم	مدت زمان
شفاهی	سخنرانی -	معاینه چشم، بیماری‌های چشم	چشم	۲ ساعت	
انجام تکالیف	تعاملی	عیوب انکساری چشم - ساختمان‌های	چشم		
مربوطه	پرسش و پاسخ	خارجی چشم - پاسخ مردمک به نور و شکل مردمک‌ها میدان بینایی کاهش			
	بحث	دید مرکزی و دیدن ته چشم - یافته‌های			
	گروهی	غیرطبیعی - بررسی مردمک چشم			

اهداف رفتاری جلسه دوازدهم

در پایان درس از فراگیر انتظار می‌رود:

- روش‌های بررسی و معاینه فیزیکی گوش را شرح دهد.
- میزان حدت شنوایی را طبقه‌بندی کند.
- یافته‌های غیرطبیعی گوش با در معاینه اتوسکوپ تشخیص دهد.
- تست‌های شنوایی جهت بررسی شنوایی را نام ببرد.
- معاینه بینی و سینوس‌ها، دهان و گلو را شرح دهد.
- موارد غیرطبیعی در لمس بینی را بیان نماید.
- یافته‌های غیرطبیعی در معاینه دهان و حلق را شرح دهد.
- گوش، حلق و بینی از نظر وجود یا عدم وجود یافته‌های غیرطبیعی معاینه نماید.
- بین یافته‌های طبیعی و غیرطبیعی گوش، حلق و بینی افتراق دهد.

ارزشیابی	شیوه تدریس	رئوس مطالب	موضوع درس	جلسه دوازدهم	مدت زمان
شفاهی	سخنرانی -	معاینه فیزیکی، میزان حدت	گوش	۲ ساعت	
انجام تکالیف	تعاملی	شنوایی، یافته‌های غیرطبیعی			
مربوطه	پرسش و پاسخ	معاینه فیزیکی، یافته‌های طبیعی و غیرطبیعی	حلق		
	بحث گروهی	معاینه فیزیکی، یافته‌های طبیعی و غیرطبیعی	بینی		
		غیرطبیعی			

اهداف رفتاری جلسه سیزدهم

در پایان درس از فراگیر انتظار می‌رود:

- نحوه معاینه شکم را با استفاده از تکنیک مشاهده، سمع، دق و لمس را انجام دهد.
- یافته‌های غیرطبیعی در معاینه شکم را تشخیص دهد.
- اهمیت یافته‌های غیرطبیعی در معاینه شکم را توضیح دهد.
- یافته‌های طبیعی و غیرطبیعی را از یکدیگر متمایز کند.
- علائم Cullen، Turner، Murphy، Rovsing، Rebound Tenderness را تشخیص دهد.
- علائم Cullen، Turner، Murphy، Rovsing، Rebound Tenderness را از یکدیگر متمایز کند.

ارزشیابی	شیوه تدریس	رئوس مطالب	موضوع درس	جلسه سیزدهم
				مدت زمان ۲ ساعت
شفاهی انجام تکالیف	سخنرانی - تعاملی	معاینه شکم، یافته‌های طبیعی و غیرطبیعی، تمایز علائم غیرطبیعی	شکم	
مربوطه	پرسش و پاسخ بحث گروهی	معاینه دستگاه گوارش، یافته‌های طبیعی و غیرطبیعی، تمایز علائم غیرطبیعی	دستگاه گوارش	

اهداف رفتاری جلسه چهاردهم

در پایان درس از فراگیر انتظار می‌رود:

- نحوه معاینه سیستم کلیوی را توضیح دهد.
- یافته‌های غیرطبیعی سیستم کلیوی را طبقه‌بندی کند.
- یافته‌های غیرطبیعی سیستم کلیوی را تشخیص دهد.
- نحوه معاینه سیستم مجاری ادراری را توضیح دهد.
- یافته‌های غیرطبیعی سیستم مجاری ادراری را طبقه‌بندی کند.
- یافته‌های غیرطبیعی سیستم مجاری ادراری را تشخیص دهد.
- سیستم کلیوی را از نظر وجود یا عدم وجود یافته‌های غیرطبیعی معاینه نماید
- سیستم مجاری ادراری را از نظر وجود یا عدم وجود یافته‌های غیرطبیعی معاینه نماید

ارزشیابی	شیوه تدریس	رئوس مطالب	موضوع درس	جلسه چهاردهم	مدت زمان
شفاهی	سخنرانی -	معاینه سیستم کلیوی، یافته‌های طبیعی و غیرطبیعی، تمایز علائم غیرطبیعی	سیستم کلیوی		۲ ساعت
انجام تکالیف	تعاملی	معاینه سیستم مجاری ادراری، یافته‌های طبیعی و غیرطبیعی، تمایز علائم غیرطبیعی	سیستم مجاری ادراری		
مربوطه	پرسش و پاسخ بحث گروهی				

اهداف رفتاری جلسه پانزدهم

در پایان درس از فراگیر انتظار می‌رود:

- معاینه پوست و ضمائم آن را شرح دهد.
- انواع ضایعات پوستی را طبقه‌بندی کند.
- یافته‌های غیرطبیعی در بررسی ناخن را بیان نماید.
- یافته‌های غیرطبیعی در بررسی مو را بیان نماید.
- پوست، ناخن و مو را از نظر وجود یا عدم وجود یافته‌های غیرطبیعی معاینه نماید.
- بین یافته‌های طبیعی و غیرطبیعی افتراق دهد

ارزشیابی	شیوه تدریس	رئوس مطالب	موضوع درس	جلسه پانزدهم	مدت زمان
شفاهی	سخنرانی -	معاینه، یافته‌های طبیعی و غیرطبیعی، تمایز علائم غیرطبیعی	پوست		۲ ساعت
انجام تکالیف	تعاملی	معاینه، یافته‌های طبیعی و غیرطبیعی، تمایز علائم غیرطبیعی	مو		
مربوطه	پرسش و پاسخ بحث گروهی	معاینه، یافته‌های طبیعی و غیرطبیعی، تمایز علائم غیرطبیعی	ناخن		

دانشگاه علوم پزشکی ایران
مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی
واحد برنامه‌ریزی درسی و آموزشی
طرح درس (Lesson plan)

اهداف رفتاری جلسه شانزدهم

- در پایان درس از فراگیر انتظار می‌رود:
- ناهنجاری‌های شایع اسکلتی را نام ببرد.
 - چگونگی معاینه قدرت و تون عضلات را شرح دهد
 - ناهنجاری شایع اسکلتی را نام ببرد.
 - روش معاینه مفصل فکی-گیجگاهی را توضیح دهد.
 - معاینه سیستم اسکلتی عضلانی شامل معاینه اندام فوقانی و تحتانی و ستون فقرات انجام دهد.
 - سیستم اسکلتی و عضلانی را از نظر وجود یا عدم وجود یافته‌های غیرطبیعی معاینه نماید.

ارزشیابی	شیوه تدریس	رئوس مطالب	موضوع درس	جلسه شانزدهم
				مدت زمان ۲ ساعت
شفاهی انجام تکالیف	سخنرانی - تعاملی	معاینه، یافته‌های طبیعی و غیرطبیعی، تمایز علائم غیرطبیعی	سیستم اسکلتی	
مربوطه	پرسش و پاسخ بحث گروهی	معاینه، یافته‌های طبیعی و غیرطبیعی، تمایز علائم غیرطبیعی	سیستم عضلانی	